

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 1 (5) - 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarqand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Xadjamuratova Matlyuba Xashimovna</i> YOSHLARNI IJTIMOIIY HIMOYA QILISHNING TARIXIY ILDIZLARI	11-15
<i>Abdimo‘minov Oybek Bektemirovich</i> MARKAZIY OSIYODA KO‘PTOMONLAMA MUNOSABATLAR: TARIXIY YONDASHUVLAR, SIYOSIY VA IQTISODIY INTEGRATSIYA	16-22
<i>Шадманов Турдибай Рузибаевич</i> ПРОБЛЕМЫ ПЛАНИРОВАНИЯ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬЯ В УЗБЕКИСТАНЕ В ПЕРИОД 1940-1960 ГГ	23-27
<i>Мирзаева Наргиза Беркиновна, Рузиева Мухлиса Баходир кизи</i> ИНВАЛИДНОСТЬ И ЕЕ ИСТОРИЯ. СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА ИНВАЛИДОВ В УЗБЕКИСТАНЕ	28-33
<i>Abdug‘aniyev Bekzod Abduvali o‘gli</i> SUG‘DIYLARDA DIN MASALASI: ZARDUSHTIYLIK VA MAZDAKIYLIK	34-40
<i>Umrzoqov Maqsud Shokirovich</i> V.L.VYATKINNING SAMARQANDNING TARIXIY YODGORLIKLARINI O‘RGANISHGA DOIR ISHLARI	41-46
<i>Ochildiyev Lochinbek</i> QASHQADARYO VOHASI TARIXIY-MADANIY YODGORLIKLARI, ZIYORATGOHLARI ULARNING TARIXIY-ETNOGRAFIK XUSUSIYATLARI	47-56
<i>Mamatqulov Bekzod, Bozorov Alisher</i> O‘ZBEKISTONDA SANOAT TARMOQLARINING RIVOJLANISHIDA JANUBIY VILOYATLARNING O‘RNI (1924-1991-YILLAR)	57-64

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Мамажонов Акрамжон</i> МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР (УМУМЛАШГАН ДАРОМАДЛАР) ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ ВА УНИ ШАКЛЛАНИШИ	65-71
<i>Xolmuratov Xolilla</i> O‘ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISH VA ENERGO-SAMARADORLIKNI OSHIRISH ISTIQBOLLARI: IQTISODIY VA IJTIMOIIY TAHLIL	72-83
<i>Karimov Khojakbar</i> INNOVATION POTENTIAL AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN’S MANUFACTURING SECTOR: ENHANCING EFFICIENCY THROUGH AI-DRIVEN MANAGEMENT OF INNOVATIVE INFRASTRUCTURES	84-90
<i>Тўлаков Улуғбек Тошмаматович</i> СОЛИҚ МАЪМУРИЯТЧИЛИГИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИННОВАЦИОН ЁНДАШУВЛАР	91-105

<i>Xolmurotov Fozil</i> RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MINTAQAVIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH: NAZARIYA VA AMALIY YONDASHUVLAR	106-118
<i>Komilov Bakhtiyorjon</i> OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN E-COMMERCE LOGISTICS IN CENTRAL ASIA	119-129
<i>Abdusattorov Sodiqjon</i> TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI TURLARI	130-134
<i>G'anibayev Ixomjon</i> AUDITORLIK DALILLARI ISHONCHLILIGINI TA'MINLASHDA INTERVYU USULINING AHAMIYATI	135-145
<i>Akhmedov Khasan</i> ISSUES OF IMPROVING THE SYSTEM OF COMPENSATION PAYMENTS UNDER COMPULSORY CIVIL LIABILITY INSURANCE	146-153
<i>Саттаров Абдусамат Умирқулович</i> МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЁТДА БАҲОЛАШ МЕТОДИКАСИ ВА УНДА ЭКОНОМЕТРИК УСУЛЛАР	154-159
<i>Musamukhamedov Azimjon Jamoliddinovich</i> O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MIKROMOLIYA: BARQARORLIK VA FAROVONLIK SARI ADOLATLI YO'L	160-168
09.00.00 - FALSAFA FANLARI	
<i>Xaitov Elmurod Bekmurodovich</i> DUNYO AHOLISINING O'SISH DINAMIKASIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOIIY KO'RSATKICHLAR VA AHOLI HAYOT SIFATI	169-174
<i>Shaydullayev Normuhammad</i> BIOEPISTEMOLOGIYA YOKI EPISTEMOLOGIYADA FANLARARO YONDASHUVLAR	175-179
<i>Sulaymonov Maxmudjon Shuxratbekovich</i> O'ZBEKISTONDA FUQAROLIK POZITSIYASI SHAKLLANISHIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI IJTIMOIIY OMILLARNING FALSAFIY TAHLILI	180-185
<i>Berdaliyeva Sevara</i> YUSUF XOS HOJIBNING AXLOQIY QARASHLARINI SHAKLLANISHINING TARIXIY-IJTIMOIIY OMILLARI	186-198
<i>Ergashev Urolbek Berkinovich</i> AHMAD TOSHKO'PRIZODA ILMLAR TASNIFINING AHAMIYATI	199-205
<i>Qaxorov Pulotjon Xursanmurodovich</i> INSON GO'ZALLIGI VA UNING AXLOQIY VAHOSI	206-211
<i>Абдуллаходжаев Гайрат</i> ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ МОЛОДЕЖИ	212-215
<i>Ro'ziyev Maqsud O'rinovich</i> ABULHASAN BAHMANYOR SHAXSIYATI VA MA'NAVIY MEROSI	216-220

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>O'zbekov Umidjon Narzullo o'g'li, Boboqulova Nilufar Xayrullo qizi</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM INGLIZ TILI DARSLARIDA OG'ZAKI NUTQNI SHAKLLANTIRISH	221-225
<i>Kamalova Madina</i> CHINGIZ AYTMATOV ASARLARIDA BOLA RUHIYATI	226-230
<i>Karimov Rivojiddin Gulamjonovich</i> DISCOURSE AND ITS LINGUOCULTURAL INTERPRETATION	231-240
<i>Baxtiyorova Maftuna Baxtiyorovna</i> INGLIZ TILIDA ANTROPONIMIK BIRLIKLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	241-246
<i>Nurmuxammedov Yusuf Shakarboyevich</i> FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING MA'NO QATLAMLARI, METAFORA VA METONIMIYA KABI LINGVISTIK HODISALAR BILAN ALOQASI	247-251
<i>Xujakulov Ravshan Isroilovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA XALQ TABOBATIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DERIVATSION TADQIQI	252-258
<i>Olimova Khurshida Vaydillayevna</i> "PROPER NOUNS IN ENGLISH AND UZBEK: STRUCTURE AND THEIR UNIQUE FEATURES"	259-263
<i>Ermatov Ixtiyor, Risqulova Muslima</i> "DEVONU LUG'OTIT TURK" ASARIDA TOPONIMLARNING BERILISHI	264-269
<i>Abduraimova Dinara Bahodir qizi, Abdullayeva Nilufar Ramazonovna</i> INGLIZ TILIDAGI LEKSIK MATERIALLARNI BOYITISHDA ZAMONAVIY TEKNOLOGIYALARNING O'RNI	270-273
<i>Mardonov Maxmud</i> LATIFALARNI TASNIF QILISH MEZONLARI VA TASNIFOTI	274-280
<i>Nazarov Sardor Shamurodovich</i> A COMPARATIVE STUDY OF STRUCTURAL-SEMANTIC CHARACTERISTICS OF ENGLISH AND UZBEK LANGUAGE WORD COMBINATIONS	281-284

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Абдурасулова Кумриниса Раимкуловна, Каракетова Дилноза Юлдашевна</i> КРИМИНОЛОГИЯДА САБАБИЯТ	285-302
<i>Yumatov Bogdan Olegovich</i> APPROACHES TO UNDERSTANDING THE PRINCIPLES OF ANTI-CORRUPTION MONITORING	303-309
<i>Абдурахманова Нодирахон</i> ПРОБЛЕМЫ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ СМАРТ-КОНТРАКТОВ В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО УЗБЕКИСТАНА	310-317
<i>Бекбутаева Лобар</i> СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА ПРАВ ДЕТЕЙ-СИРОТ И ДЕТЕЙ, ОСТАВШИХСЯ БЕЗ ПОПЕЧЕНИЯ РОДИТЕЛЕЙ: МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ СТАНДАРТЫ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ	318-323

<i>Nishonov Abdulloh Ubaydulloh o'g'li</i> CHIQUINDILARNI TRANSCHEGARAVIY TASHISH VA OLIB O'TISHNING XALQARO HUQUQIY TARTIBI	324-329
<i>Саидов Шохруххон Музаффарович</i> ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИНИНГ ҲУҚУҚ ИЖОДКОРЛИГИ ФАОЛИЯТИДАГИ ИШТИРОКИНИ БАҲОЛАШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	330-338
<i>Maxmudov Sunnat Azim o'g'li</i> AYBLILIK TO'G'RISIDAGI MASALANI HAL QILMAY TURIB JINOYAT ISHINI TUGATISH TARTIBI: QONUNCHILIKDAGI MUAMMOLAR TAHLILI	339-348
<i>Inomxo'jaeva Sanobar Muxammadixonovna</i> JAMIYATDA HUQUQIY ONGNI RIVOJLANTIRISHDA HUQUQIY TARBIYA USULLARINING AHAMIYATI	349-355
<i>Mirzakarimova Dilafruz Doniyorovna</i> SUN'IY INTELLEKT, ROBOTOTEXNIKA VA HUQUQ: SUN'IY INTELLEKTNING XAVFSIZ KIBERXAVFSIZLIK TIZIMLARIGA TA'SIRI	356-362
<i>Raximjonova Nargizaxon Raximjonovna</i> YAGONA JINOYATNING JINOYAT-HUQUQIY TAVSIFI	363-368
<i>Dehqanov Raxmatilla Mirzaraxmat o'g'li</i> ISTE'MOLCHILAR ISHTIROKIDAGI TRANSCHEGARAVIY MUNOSABATLAR UCHUN QO'LLANADIGAN HUQUQ	369-374
13.00.00 - PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Iminaxunova Iroda Xuseynovna</i> DIAGNOSTIK YONDASHUV ASOSIDA XORIJIY TILNI O'QITISH IMKONIYATLARI	375-379
<i>Xusanova Mohira</i> XORIJIY TILLARNI O'QITISH VA NAZORAT QILISHNING MAZMUNI	380-386
<i>Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich</i> TEXNIK VA SAN'AT FANLARINI INTEGRATIV O'QITISHDA SINERGETIK KOMPETENTLIKNI TAKOMILLASHTIRISH	387-391
<i>Erkulova Feruza Melikuziyevna</i> THE ROLE OF METHODOLOGICAL TRAINING IN ENHANCING PROFESSIONAL COMPETENCE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS	392-402
<i>Malikova Madina Abduraxmon qizi</i> INGLIZ TILI DARSLARINI O'QITISH JARAYONIDA HAMKORLIK VA KOOPERATIV O'QITISH TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING USTUVOR USULLARI	403-407
<i>Умаров Азиз Авазович</i> РОЛЬ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ: МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ	408-412
<i>Рахмонова Шалола Фахриддин кизи</i> ЖАМИЯТ РИВОЖЛАНИШИДА МЕДИА КОМПЕТЕНЦИЯНИНГ ЎРНИ	413-417
<i>Boymirzaeva Raximaxon Xoshimjonovna</i> XALQ TA'LIMI PEDAGOGLARNI MALAKASINI OSHIRISH JARAYONIDA HUQUQIY ONG VA HUQUQIY MADANIYATINI YUKSALTIRISHGA OID XORIY TAJRIBASI	418-427

<i>Jamolova Mohigul Baxtiyorovna</i> BO'LAJAK CHET TILI FANI O'QITUVCHILARINING TANQIDIY FIKRLASH QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI	428-432
<i>Raxmatov Mirzo Mukimovich</i> BO'LAJAK INFORMATIKA O'QITUVCHILARIGA DASTURLASH TILLARINI O'QITISHNI TAKOMILLASHTIRISHDA SEMIOTIK YONDASHUV	433-438
<i>Umirova Mamlakat Imomovna</i> NUTQIY MADANIYATNI O'STIRISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	439-442
<i>Nafasov Arslon Komilovich</i> TARIX FANINI O'QITISH PEDAGOGIK TADQIQOTLAR OBYEKTI SIFATIDA	443-448
<i>Valiyeva Nasiba Xadiytullayevna</i> OLİY TA'LIMDA O'QITISHNI RAQAMLASHTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK METOD VA MODELLAR	449-455
<i>Мухаммадиева Угилрой Холмуродовна</i> ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ И КОМПЕТЕНЦИЙ В ОБЛАСТИ СИНХРОННОГО ПЕРЕВОДА У СТУДЕНТОВ	456-463
<i>Qosimova Ozoda Xudoynazarovna</i> PEDAGOG XOTIN-QIZLARNING IJTIMOY FAOLLIGINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY- PEDAGOGIK TAHLILI	464-472

Received: 20 December 2024

Accepted: 5 January 2025

Published: 15 January 2025

Article / Original Paper

ASSESSMENT METHODOLOGY AND ECONOMETRIC METHODS IN REGIONAL ECONOMY

Sattarov Abdisamat Umirkulovich,

Termez University of Economics and Service

PhD, Associate Professor

Abstract. In preparing the article, the methods of evaluation are analyzed econometric methods and quantitative methods in the regional economy: regression analysis, index analysis, periodicity of time; qualitative methods: system analysis, scenario planning, methods of expert assessments.

Keywords: econometric methods, quantitative methods, regression analysis, index analysis, time periodicity, qualitative methods, system analysis, scenario planning, expert assessments.

МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЁТДА БАҲОЛАШ МЕТОДИКАСИ ВА УНДА ЭКОНОМЕТРИК УСУЛЛАР

Саттаров Абдисамат Умиркулович,

Термиз иқтисодиёт ва сервис университети

г.ф.н., доцент

Аннотация. Мазкур мақолада минтақавий иқтисодиётда баҳолаш методикаси ва унда эконометрик усуллар ҳамда миқдорий усуллар: регрессия таҳлили, индекс таҳлили, вақт кетма-кетлиги; сифатли усуллари: тизим таҳлили, сценарийни режалаштириш, эксперт баҳолари усуллари таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: эконометрик усуллар, миқдорий усуллар, регрессия таҳлили, индекс таҳлили, вақт кетма-кетлиги, сифатли усуллари, тизим таҳлили, сценарийни режалаштириш, эксперт баҳолари.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I1Y2025N18>

Кириш. Худуднинг иқтисодий ривожланиши ва унинг ресурслар билан таъминланиши ўртасидаги боғлиқликнинг услубий асоси анча мураккаб ва кўп қиррали бўлиб, иқтисодий назария, география, экология ва бошқа фанларни бирлаштирган фанлараро ёндашувни талаб қилади[1]. Ушбу муносабатларни таҳлил қилиш бир нечта асосий методологик ёндашувларга таянади. География фазовий таҳлил ва маҳаллий хусусиятларни ўрганишга эътибор қаратган ҳолда тарихан минтақавий иқтисодиётни сифат жиҳатидан ўрганишга катта ҳисса қўшган. Иқтисодий ҳодисаларнинг фазовий ташкил этилиши ва уларнинг ижтимоий жараёнларга таъсирини тушуниш учун географик тадқиқотлар кўпинча кузатиш, суҳбат, хужжатлар ва хариталарни таҳлил қилиш каби сифатли усуллардан фойдаланади[2]. Бу эрда аниқ номларни номлаш қийин, чунки кўплаб географларнинг ҳиссалари вақт ўтиши билан ва турли йўналишларда тақсимланган. Антропологлар ва социологлар: Антропологик ва социологик тадқиқотлар ижтимоий ўзаро таъсирлар, маданий меъёрлар ва институционал омилларни ўрганишга алоҳида эътибор қаратган ҳолда минтақавий иқтисодиётда

сифат усуллари бoйитди. Ушбу фанлар иқтисодий ривожланишнинг ижтимоий ва маданий жиҳатларини тушунишга имкон берувчи чуқур интервью усуллари, иштирокида кузатиш ва этнографик тадқиқотларни таклиф қилади. Шунга қарамай, аниқ одамларни ажратиб кўрсатиш қийин, чунки бу бир нечта фанларнинг ривожланиши натижасидир.

Тадқиқот методлари. Мақолани тайёрлашда миқдорий усуллар: регрессия таҳлили, индекс таҳлили, вақт кетма-кетлиги; сифатли усуллари: тизим таҳлили, сценарийни режалаштириш, эксперт баҳолари усуллари таҳлил қилинган.

Муҳокама ва мулоҳазалар. Минтақавий фаннинг ривожланиши: ХХ-аср бошларида минтақавий фаннинг пайдо бўлиши фазовий муносабатларни янада тизимли таҳлил қилиш вазифасини қўйди. Тадқиқотчилар ресурсларнинг фазовий тақсимотини, аҳоли ва иқтисодий фаолиятни ўрганишни, қонуниятларни излашни ва ҳудудлар ўртасидаги фарқларни тушунтиришни бошладилар. Бироқ, таҳлил усуллари ҳали ҳам асосан тавсифловчи бўлиб қолди. ХХ-асрнинг иккинчи ярмида фазовий эконометриканинг ривожланиши билан фазовий омилларни миқдорий ҳисобга олишда ҳақиқий ютуқ юз берди. Олимлар иқтисодий маълумотларда фазовий боғлиқлик ва автокоррелятсияни моделлаштириш ва таҳлил қилиш имконини берадиган усулларни ишлаб чиқишга киришдилар. Ушбу ҳаракатнинг кашшофлари орасида Валтер Кристаллер ва Август Лешлардир. Бироқ, уларнинг ҳиссаси қатъий миқдорий усулларни ишлаб чиқишдан кўра назарий асосни яратиш эди[3]. Кейинчалик Люк Анселин каби тадқиқотчилар аниқ фазовий эконометрик усулларни ишлаб чиқишга катта ҳисса қўшдилар.

Меркантилистлар ва классик иқтисодчилар (Адам Смит, Девид Рикардо) иқтисодий ривожланишни вақт бўйича таҳлил қилиб, ўсиш босқичларини, турғунлик ва циклларни тавсифлаб бердилар. Бироқ, уларнинг таҳлили асосан сифатли ва қатъий математик моделларга эмас, балки кузатишларга асосланган эди. Улар узоқ муддатли тенденцияларни тасвирлаб бердилар, аммо қисқа муддатли тебранишларни таҳлил қилиш кузатишлардан четда қолган эди.

ХХ асрда макроиқтисодиёт ва эконометриканинг ривожланиши билан вақт омилнинг миқдорий ҳисобидаги ҳақиқий ютуқ юз берди. Олимлар вақт серияларини таҳлил қилиш, тенденциялар, цикллар ва тасодифий тебранишларни аниқлаш имконини берадиган моделларни ишлаб чиқишни бошладилар. Иқтисодиёт бўйича Нобель мукофоти совриндорлари (1969 йил) Ян Тинберген вақт серияларини таҳлил қилиш учун эконометрик усулларни ишлаб чиқишга улкан ҳисса қўшдилар[4]. Уларнинг иши вақт омилни ҳисобга оладиган эконометрик моделларни қуриш учун асос яратди. Бироқ, уларнинг асарларида ҳам вақт омилни ҳисобга олиш, масалан, кечикишлар ва стационарлик каби нозик жиҳатларни ҳисобга олмаганлиги сабабли, тўлиқ бўлмаган.

Яхлит фан сифатида эконометриканинг ривожланиши миқдорий усулларни турли соҳаларда, жумладан, минтақавий иқтисодиётда қўллаш учун асос яратди. Ян Тинберген ва Рагнар Фриш каби эконометриканинг кашшофлари кейинчалик соҳа тадқиқотларида кенг қўлланиладиган усулларни ишлаб чиқишга фундаментал ҳисса қўшдилар. Уларнинг иши эконометрик моделларни яратиш ва синовдан ўтказиш учун асос яратди.

Институционал иқтисодиёт иқтисодий жараёнларни шакллантиришда институтлар ва қоидаларнинг ролига эътибор қаратган ҳолда, кўпинча ҳудудий ривожланишнинг институционал асосларини таҳлил қилиш учун сифатли усуллардан фойдаланган. Тарихий контекст, сиёсий жараёнлар ва ижтимоий нормаларни ўрганиш бу йўналишдаги сифат таҳлилининг таркибий қисми ҳисобланади. Бу ерда иқтисод бўйича Нобель мукофотини қўлга киритган Дуглас Норт каби тадқиқотчиларни эслатиб ўтиш мумкин[5], гарчи унинг иши бевосита минтақавий иқтисоддаги сифатли тадқиқот методологиясига эмас, балки умуман институционал таҳлилга қаратилган.

Шу ўринда Минтақавий иқтисодиётда кенг фойдаланиладиган миқдорий усулларга мурожаат қилиш зарурияти пайдо бўлади. Улар иқтисодий ривожланиш кўрсаткичлари (ЯИМ, инвестициялар, турмуш даражаси) ва ресурслар билан таъминланганлик кўрсаткичлари (табiiй ресурслар захиралари, ишлаб чиқариш ҳажмлари, инфратузилмага инвестициялар) ўртасидаги статистик боғлиқликни ўрнатиш имконини беради. Миқдорий усуллар регрессия таҳлили, индекс таҳлили, вақт кетма-кетлиги каби усулларни ажратиб олади. Чунки, регрессия таҳлили иқтисодий ўсиш ва турли хил ресурслар ўртасидаги боғлиқликни аниқлаш учун фойдаланилади. Масалан, қазиб олиш ҳажмининг минтақа ЯХМ ўсиш суръатларига таъсирини баҳолаш мумкин. Мультиколлинеарликнинг мавжудлигини ҳисобга олиш ва мос моделни танлаш муҳимдир. Индекс таҳлили турли ресурсларнинг иқтисодий ривожланишга комплекс таъсирини баҳолаш имконини беради. Минтақанинг маълум ресурслар билан таъминланишини акс эттирувчи индекслар тузилади (масалан, энергия ресурслари, сув ресурслари хавфсизлиги индекси), кейинчалик улар иқтисодий ривожланиш кўрсаткичлари билан таққосланади. Вақт кетма-кетлиги эса, иқтисодий ривожланиш ва ресурслар билан таъминлаш кўрсаткичларининг вақт бўйича динамикасини таҳлил қилиш тенденциялар ва цикллارни аниқлаш, шунингдек, ресурс базасидаги ўзгаришларнинг иқтисодий ўсишга таъсирини баҳолаш имконини беради.

Ушбу соҳада миқдорий усулларнинг ривожланиши эволюцион жараён бўлиб, унга кўплаб тадқиқотчилар ҳисса қўшган. Битта “асосий” олимни ажратиб бўлмайди, чунки, масалан, классик механикада Ньютон ҳақида гапириш мумкин. Бунинг ўрнига, минтақавий иқтисодиётда миқдорий усуллардан фойдаланишга сезиларли таъсир кўрсатган олимлар ва соҳалар гуруҳларини айтиб ўтишимиз мумкин. Масалан, ҳудудий иқтисодиётда фазовий моделлардан фойдаланиш фазовий боғлиқлик ва автокорреляцияни ҳисобга олиш усулларини ишлаб чиққан олимларнинг меҳнати эътиборга молик. Улар орасида фазовий эконометрика бўйича олиб борган ишлари минтақавий ривожланишни ўрганишга катта таъсир кўрсатган Люк Анселндир[6].

Минтақавий иқтисод соҳасида фаолият юритаётган кўплаб тадқиқотчилар минтақавий муаммоларни ҳал қилишнинг аниқ миқдорий усулларини ишлаб чиқиш ва қўллашга катта ҳисса қўшган. Уларнинг иши кўпинча вақтли кетма-кетлик таҳлили, регрессия таҳлили, индекс таҳлили ва кириш-чиқиш моделлари каби ўзига хос усулларни муайян минтақавий контекстларда қўллашга қаратилган. Бу ерда аниқ номларни ажратиб кўрсатиш қийин, чунки кўплаб тадқиқотчиларнинг ҳиссалари турли ҳудудлар ва минтақаларда тарқалган. Натижада шуни айтишимиз мумкинки, минтақавий иқтисодиётда миқдорий усулларнинг ривожланиши эконометрикадан тортиб минтақавий иқтисодиёт фанигача бўлган турли соҳаларда фаолият юритаётган

кўплаб олимларнинг жамоавий саъй-ҳаракатлари натижасидир. Шундай экан, бу бир кишининг хизмати эмас, балки тўпланган тажриба ва методологиянинг ривожланиши натижасидир.

Миқдорий усуллар минтақа иқтисодиётини таҳлил қилишда асосий роль ўйнайди, турли иқтисодий жараёнлар ва ҳодисаларни объектив баҳолаш, қонуният ва тенденцияларни аниқлаш, шунингдек, минтақанинг келажакдаги ривожланишини башорат қилиш имконини беради. Шу билан бирга, улар ҳудудий иқтисодиётнинг сифат хусусиятларини ўлчанадиган кўрсаткичларга айлантириш имконини ҳам беради, бу эса таҳлилни янада қатъий ва оқилона бўлиши учун хизмат қилади. Ушбу усулларни қўллаш хилма-хил бўлиб, минтақавий ривожланишнинг кўплаб жиҳатларини қамраб олади. Масалан, вақт кетма-кетлигини таҳлил қилиш, бу усул вақт бўйича минтақанинг иқтисодий кўрсаткичлари динамикасини ўрганиш имконини беради, яъни маълум бир давр мобайнида ЯИМ, инвестициялар ҳажми, ишсизлик даражаси ва инфляция ўзгаришини таҳлил қилишингиз мумкин. Вақт серияларини таҳлил қилиш тенденцияларни, мавсумий тебранишларни, циклик ўзгаришларни ва бошқа жиҳатларни аниқлаш имконини беради.

Регрессион таҳлил эса, турли иқтисодий ўзгарувчилар ўртасидаги муносабатни баҳолайди. Масалан, аҳоли даромадлари даражаси бандлик даражасига, инфратузилмага инвестициялар ёки ишлаб чиқариш ҳажмига боғлиқлигини ўрганишингиз мумкин. Регрессия таҳлили муносабатларнинг кучи ва йўналишини аниқлашга, шунингдек, индивидуал омилларнинг боғлиқ ўзгарувчига таъсирини баҳолашга имкон беради. Минтақавий иқтисодиётда бир вақтнинг ўзида бир нечта омилларнинг таъсирини ҳисобга олиш имконини берадиган кўп қиррали регрессия қўлланилади. Натижаларни шарҳлашда мултиколлинеарлик¹ ва гетероскдастиклик² муаммоларини ҳисобга олиш муҳимдир.

Индекс таҳлили, вақт ёки макон бўйича мураккаб кўрсаткичларнинг ўзгаришини баҳолаш учун ишлатилади. Масалан, инсон тараққиёти индексини (ЯИМ), саноат ишлаб чиқариш индексини, яшаш қиймати индексини ҳисоблаш мумкин. Индекслар минтақаларни бир-бири билан солиштириш ёки минтақанинг вақт ўтиши билан ривожланиш динамикасини кузатиш имконини беради. Бунда таққослаш учун тўғри асосни танлаш ва ишлатиладиган кўрсаткичларнинг хусусиятларини ҳисобга олиш муҳимдир.

Кластер таҳлили, бу усул минтақаларни иқтисодий хусусиятларининг ўхшашлигидан келиб чиқиб гуруҳлаш имконини беради. Масалан, ҳудудларни саноат, қишлоқ хўжалиги ва хизмат кўрсатиш соҳаларининг ривожланиш даражасига кўра гуруҳларга бўлиш мумкин. Кластер таҳлили минтақавий хусусиятларни аниқлашга ва табақалаштирилган ривожланиш стратегияларини ишлаб чиқишга ёрдам беради.

Фазовий эконометрия усули эса, минтақалар орасидаги фазовий боғлиқликни ҳисобга олади. Масалан, бир ҳудуднинг иқтисодий ривожланиши қўшни ҳудудларнинг ривожланишига таъсир қилиши мумкин. Фазовий эконометрия минтақавий иқтисодий жараёнларни моделлаштиришда ушбу таъсирларни ҳисобга олиш имконини беради.

¹ омиллар ўртасида кучли боғлиқликнинг мавжудлиги

² Кузатувларнинг серқирралиги

Кириш-чиқиш таҳлили усули минтақавий иқтисодиёт тармоқлари ўртасидаги муносабатларни баҳолаш афзаллик жиҳатини намоён қилади. У бир тармоқдаги ўзгаришларнинг бошқа тармоқларга ва умуман минтақа иқтисодиётига таъсирини аниқлаш имконини беради. Кириш-чиқиш таҳлили минтақавий ривожланишни режалаштириш ва турли лойиҳаларнинг таъсирини баҳолаш учун фойдалидир.

Шунингдек, аниқ афзалликларга қарамай, миқдорий усуллар бир қатор чекловларга эга. Улар кўпинча минтақа иқтисодиётининг барча нозик жиҳатлари ва хусусиятларини ҳисобга олмайдиган ҳақиқатнинг содалаштирилган моделларига таянадилар. Натижаларнинг сифати манба маълумотларининг сифатига боғлиқ бўлиб, улар тўлиқ бўлмаган, нотўғри ёки номувофиқ бўлиши мумкин. Шунинг ёдда тутиш керакки, миқдорий усуллар ўз-ўзидан мақсад эмас, балки таҳлил қилиш учун воситадир. Миқдорий таҳлил натижалари сифат омиллари ва эксперт баҳоларини ҳисобга олган ҳолда талқин қилиниши керак. Идеал ҳолда, ҳудудий иқтисодиётнинг энг тўлиқ ва объектив қиёфасини тасвирлаш учун миқдорий ва сифат усулларини биргаликда қўллаш лозим бўлади.

Сифатли усуллар иқтисодий ривожланиш ва ресурслар билан таъминлаш ўртасидаги мураккаб муносабатларни тушунишни кучайтиради, соф миқдорий баҳолашдан ташқарига чиқади. Сифатли усулларга тизим таҳлили, сценарийни режалаштириш, эксперт баҳолари усуллари киради. Тизим таҳлили минтақани иқтисодий ривожланиш ва ресурслар билан таъминлаш ўзаро боғлиқ бўлган мураккаб тизим сифатида қарайди. Ушбу муносабатларни белгилловчи асосий омилларни аниқлаш ва турли ривожланиш сценарийларининг оқибатларини баҳолаш имконини беради. Сценарийни режалаштириш ресурслар билан таъминлашнинг турли вариантларини ҳисобга олган ҳолда минтақани ривожлантиришнинг турли сценарийларини ишлаб чиқиш ва таҳлил қилишда фойдаланилади. Бу барқарор ривожланиш стратегияларини аниқлашга ва ресурсларнинг камайиши ёки самарасиз фойдаланиш билан боғлиқ хавфларни минималлаштиришга ёрдам беради. Эксперт баҳолари эса, иқтисодиёт, география, экология ва бошқа соҳалар мутахассисларининг фикр-мулоҳазалари ресурсларнинг сифатини, улардан фойдаланиш истиқболларини баҳолаш, шунингдек, хавф ва имкониятларни баҳолаш учун ишлатилиши мумкин.

Сифатли усулларни ишлаб чиқиш кўплаб тадқиқотчилар ва тафаккур мактаблари томонидан шакллантирилган мураккаб жараён дур. Аниқ статистик усуллар ва уларнинг ихтирочиларига ишора қилиш мумкин бўлган миқдорий усуллардан фарқли ўлароқ, сифатли усуллар кўпроқ хилма-хил бўлиб, фалсафий ва услубий ёндашувларга таянади.

Хулоса қилиб айтиш мумкинки, минтақавий иқтисодиётда сифат методларининг ривожланиши турли фанлар тадқиқотчиларининг кўп қиррали ҳиссалари натижасидир. Географик тадқиқотлар ҳар доим фазовий жиҳатларни ҳисобга олган, аммо миқдорий таҳлилдан кўра тавсифловчи. Географик хариталар, ландшафтларни кузатиш ва тавсифлаш ва уларнинг инсон фаолиятига таъсири фазовий омилларни ҳисобга олишнинг дастлабки шакллари ҳисобланади. Бироқ, булар асосан миқдорий эмас, балки сифат ёндашувлари эди. Шунинг учун аниқ номларни кўрсатиш қийин, чунки бу географиянинг ўзи фан сифатида ривожланиши билан боғлиқ эди. Муайян усулларни танлаш тадқиқот мақсадларига, мавжуд маълумотларга ва минтақанинг

хусусиятларига боғлиқ. Миқдорий ва сифат усулларини бирлаштирган комплекс ёндашув минтақанинг иқтисодий ривожланиши ва уни ривожлантириш учун зарур бўлган ресурслар билан таъминлаш ўртасидаги муносабатларнинг энг тўлиқ ва объектив баҳолашга имкон беради.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Солиев А., Аҳмедов Э., Назаров М. ва б.-Минтақавий иқтисодиёт.// ўқув қўлланма. – Т.: ЎзМУ, 2003. – 116 б.
2. Қаюмов А., Назарова Х., Эгамбердиев Ф., Якубов Ў. Минтақавий иқтисодиёт.// ўқув қўлланма. – Т.: ЎзМУ, 2004. – 6 б.
3. Лимонов Л. Э. Региональная экономика и пространственное развитие. – М.: Юрайт, 2015. – С. 90.
4. Гранберг А. Г. Основы региональной экономики. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – С. 52—54.
5. L. Anselin. “Fazal ekonometrika”, TC Mills va K. Patterson (Eds.), Palgrave Ekonometrika qo‘llanmasi: 1-jild, Ekonometrik nazariya. Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2006: 901-969.
6. Блауг М. 100 великих экономистов после Кейнса. – СПб.: Экономикс, 2009. – С. 292–296.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).